

συμπαράσταση, ετοιμότητα του σκηνοθέτη, των βοηθητικών εγώ, που αναλαμβάνουν ρόλους, και όλης της ομάδας να βοηθήσει, να στηρίξει συναισθηματικά, και κατόπιν να «αγκαλιάσει» τον πρωταγωνιστή ύστερα από την ψυχική δοκιμασία του. Όλες αυτές είναι ιδιότητες, ειδικά στη συλλογική τους διάσταση, που φαίνεται πως λείπουν σε μεγάλο βαθμό από το σημερινό κόσμο, υπήρχαν όμως παλαιότερα σε κάθε λαϊκή κηδεία. Πρόκειται για «θέατρο ουσίας», όπως θα έλεγε ο Γκροτόβσκι, εσωτερική αποκάλυψη του εαυτού με όλες τις ουλές και τα τραύματα του βίου και των βιωμάτων, και δεν είναι τυχαίο, πως ορισμένες μορφές της avantgarde, τόσο της κλασικής όσο της νεώτερης, συγγενεύουν ως ένα βαθμό με τέτοιες ομαδικές ψυχαναλυτικές τεχνικές.

ΒΑΛΑΤΕΡ ΠΟΥΧΝΕΡ

MARLA KATHLEEN DEAN

Recovering Ancient Ritual and the Theatre of the Apache. A Journey through the False Consciousness of Western Theatre History, Ph. D. diss. Louisiana State University, 2005, etd-04152005-014414.

Κατέβασα από το διαδίκτυο, γιατί με παραξένευε ο τίτλος της, μια αμερικανική διδακτορική διατριβή Θεατρολογίας, τη διάβασα με απορία και φρίκη, και την παρουσιάζω εδώ εν συντομία, για να δείξω πού μπορεί να οδηγήσουν οι performance studies και η άκρως συγκριτολογία, όταν λείπει η ιστορική γνώση, η αισθητική κατανόηση και ο κοινός νους. Βέβαια δεν φταίει τόσο η κοπέλα που την έγραψε, αλλά οι επιβλέποντες καθηγητές που την καθοδήγησαν και τη δέχτηκαν. Παραθέτω το abstract: «This dissertation examines past cultural influences that have shaped theatre historians' perception of ancient Greek and contemporary Native American performance. It suggests that through a recognition of these influences, which have long tempered the Western narrative of theatre, ancient and indigenous performance can be reviewed as similar forms of a lived exchange. The study tracks the formation of certain beliefs and assumptions within performance history through Roman, early Christian and Renaissance cultural identities. It notes the misrepresentation of oral and popular theatre within theatrical scholarship through its reliance upon the written remains of the ruling classes and confronts the notion of high and low forms of art as class-based within the theatre canon. Through an historical methodology the chapters attempt to disclose and refute long held assumptions within the discipline of theatre history. It explores ancient Athenian theatre as a sacred tribal ritual and an Apache puberty ritual as similar theatrical performances. The chapters also note the similar paths of ancient popular theatre and ritual performance of the Native American within Western theatre history. In conclusion the dissertation argues that Western definitions and ideology cannot be placed upon another separate and distinct culture and produce anything more than a distorted and fictionalized interpretation. It summarizes the impact of ancient social structures upon our view of indigenous performance today and argues that without these religious and cultural biases from antiquity, the Apache ritual and fifth century B.C.E. theatre can be seen simultaneously as dramatic and sacred forms of equal importance with their own parallel history within the Western theatrical narrative. In conclusion the study offers an alternative historiography of both cultures through their performances».

Εύγε. Η πίστη της ακαδημαϊκής βιομηχανίας διπλωμάτων για πρωτότυπες προσεγγίσεις και μεθοδολογικές αναθεωρήσεις των αναθεωρήσεων της παραδοσιακής θεατρικής ιστοριογραφίας, μαζί με την προχωρημένη άμβλυση όλων των κριτηρίων συγκρισιμότητας στις performance studies, όπου καταργείται κάθε ιδιαιτερότητα οντολογικής και αισθητικής, λειτουργικής και κοινωνικής υπόστασης των υπό εξέταση φαινομένων, συγκρίνονται αχαλίνωτα όλα με όλα, μέσα στην αναρχία μιας α-ιστορικής «ισότητας» και μιας μεθοδολογικής περιδίνησης που μοιάζει με «μακεδονική σαλάτα», οδήγησε εδώ σ' ένα ταπεινό σύνθεμα, το οποίο ισχυρίζεται με απαράμιλλη σεμνότητα πως λίγο πολύ η όλη ιστοριογραφία για το αρχαίο ελληνικό θέατρο είχε λάθος, στο θέατρο του Διονύσου έγιναν tribal rites όπως στις μυητικές τελετές των Απάτσι, που αποκαλούνται μεγαλόψυχα «θέατρο», και ότι αυτό αποτελεί μια εναλλακτική ιστοριογραφία του αρχαίου θεάτρου. Έλεος. Σ' αυτό φτάνει τα λοιγής Performance readers (βλ. π. χ. *Παράβασις* 3, 2000, σσ. 293-297), όπου ανακατεύονται άκριτα σ' έναν τόμο όλοι οι πολιτισμοί και όλα τα δρώμενα με όλες τις μορφές του θεάτρου της avantgarde και neo-avantgarde, η ταυρομαχία με το μπαλέτο, το ποδόσφαιρο με την όπερα και το σκάκι με τα μονόπρακτα κτλ., και προκαλούν τη χαρακτηριστική σύγχυση σε αφελείς και ανυποψίαστους αναγνώστες και μελετητές, που τους λείπει ένα στοιχειώδες ιστορικό και πολιτισμικό πλαίσιο να εντάξουν τα πράγματα κάπου. Μέσα στα υβριδικά και χασοτικά συνονθυλεύματα της συνεξέτασης και σύγκρισης των πάσης φύσεως performances απουσιάζουν παντελώς τα αισθητικά και λειτουργικά κριτήρια, τα πολιτιστικά συμφραζόμενα, ακόμα και η ατομική δημιουργική βούληση. Και τι νόημα έχει να συγκρίνει κανείς θεατρικά και θεατροειδή φαινόμενα ανάμεσα σε δύο πολιτισμούς, που δεν είχαν καμιά σχέση μεταξύ τους; Εδώ γυρίζουμε στην εποχή του Preuss και της βικτοριανής σχολής της εθνολογίας και ανθρωπολογίας, που ήθελαν να «γεμίσουν» τα κενά της «εξέλιξης» των απαρχών του αρχαίου ελληνικού θεάτρου με δρώμενα από τους Ινδιάνους του Μεξικό, φτιάχνοντας ένα πολύμορφο διεθνές τέρας τελικά ακαδημαϊκό και ανύπαρξο: «a kind of Frankenstein's monster with a right eye from Fiji, a left from Europe, one leg from Tierra del Fuego, and one from Tahiti, and all the fingers and toes from still different regions. Such a figure corresponds to no reality in past or present» (H. B. Menagh: «The Question of Primitive Origins», *Educational Theater Journal* 15/3, 1963, σ. 236, βλ. επίσης Β. Πούχνερ: *Θεωρία του λαϊκού θεάτρου. Κριτικές παρατηρήσεις στο γενετικό κώδικα της θεατρικής συμπεριφοράς του ανθρώπου*, Αθήνα 1985, *Λογογραφία*, Παράρτημα 9, σσ. 79 εξ.). Μια τέτοια τάση σύγχυσης και συμφυρμού ανιχνεύεται ακόμα και στο «ur-drama» του E. T. Kirby το 1975 (*Ur-drama*, New York 1975) και αναβιώνει τώρα, με δήθεν νέες μεθοδολογικές απαιτήσεις και επιτεύξεις, στα πλαίσια των performance studies. Σεβαστές και ενδιαφέρουσες οι βασανιστικές μυητικές εφηβικές τελετές των Ινδιάνων, που δεν είχαν γραπτό πολιτισμό, και σεβαστή η χειρονομία Αμερικανών μελετητών να ανασύρουν από τη λήθη τα έθιμα και να ασχολούνται μ' έναν πολιτισμό που οι ίδιοι ως κατακτητές κατέστρεψαν, αλλά εύχομαι, οι εκδόσεις της αρχαίας ελληνικής γραμματείας να μην πλακώσουν τη νεαρή δοκτορέσσα στο Middle West και οι πάπυροι των χιλίων και πάνω θεατρικών έργων (σωζόμενων και μη), που έχουν ανεβαστεί κατά τον 5^ο αιώνα στο θέατρο του Διονύσου, να τη θάψουν σ' ένα βουνό ποιητικού και θεατρικού λόγου υψηλής αισθητικής στάθμης, για να καταλάβει το οφθαλμοφανές λάθος της. Πώς είναι δυνατόν, ο κόσμος της επιστημοσύνης να είναι τόσο τυφλός; Πώς μπορεί να μετρεάψει τόσο διαφορετικές διαστάσεις; Common sense υπάρχει μόνο στους common people;